

Z A K O N

**O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O ZAJMU
(PROJEKAT INKLUZIVNOG PREDŠKOLSKOG
OBRAZOVANJA I VASPITANJA) IZMEĐU
REPUBLIKE SRBIJE I MEĐUNARODNE BANKE ZA
OBNOVU I RAZVOJ**

Član 1.

Potvrđuje se Sporazum o zajmu (Projekat inkluzivnog predškolskog obrazovanja i vaspitanja) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, koji je potpisan 12. maja 2017. godine u Beogradu, u originalu na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Sporazuma o zajmu (Projekat inkluzivnog predškolskog obrazovanja i vaspitanja) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

Loan Agreement

(Inclusive Early Childhood Education and Care Project)

between

REPUBLIC OF SERBIA

and

**INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION
AND DEVELOPMENT**

Dated May 12, 2017

LOAN NUMBER 8693-YF**LOAN AGREEMENT**

Agreement dated May 12, 2017, between REPUBLIC OF SERBIA (“Borrower”) and INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT (“Bank”). The Borrower and the Bank hereby agree as follows:

ARTICLE I — GENERAL CONDITIONS; DEFINITIONS

- 1.01. The General Conditions (as defined in the Appendix to this Agreement) constitute an integral part of this Agreement.
- 1.02. Unless the context requires otherwise, the capitalized terms used in this Agreement have the meanings ascribed to them in the General Conditions or in the Appendix to this Agreement.

ARTICLE II — LOAN

- 2.01. The Bank agrees to lend to the Borrower, on the terms and conditions set forth or referred to in this Agreement, the amount of forty-seven million Euros (Euro 47,000,000), as such amount may be converted from time to time through a Currency Conversion in accordance with the provisions of Section 2.08 of this Agreement (“Loan”), to assist in financing the project described in Schedule 1 to this Agreement (“Project”).
- 2.02. The Borrower may withdraw the proceeds of the Loan in accordance with Section IV of Schedule 2 to this Agreement.
- 2.03. The Front-end Fee payable by the Borrower shall be equal to one quarter of one percent (0.25%) of the Loan amount.
- 2.04. The Commitment Charge payable by the Borrower shall be equal to one quarter of one percent (0.25%) per annum on the Unwithdrawn Loan Balance.
- 2.05. The interest payable by the Borrower for each Interest Period shall be at a rate equal to the Reference Rate for the Loan Currency plus the Variable Spread; provided, however, that the interest payable shall in no event be less than zero percent (0%) per annum; and provided furthermore that, upon a Conversion of all or any portion of the principal amount of the Loan, the interest payable by the Borrower during the Conversion Period on such amount shall be determined in accordance with the relevant provisions of Article IV of the General Conditions. Notwithstanding the foregoing, if any amount of the Withdrawn Loan Balance remains unpaid when due and such non-payment continues for a period of thirty days, then the interest payable by the Borrower shall instead be calculated as provided in Section 3.02 (e) of the General Conditions.
- 2.06. The Payment Dates are June 1 and December 1 in each year.
- 2.07. The principal amount of the Loan shall be repaid in accordance with the amortization schedule set forth in Schedule 3 to this Agreement.
- 2.08. (a) The Borrower may at any time request any of the following Conversions of the terms of the Loan in order to facilitate prudent debt management:
  - (i) a change of the Loan Currency of all or any portion of the principal amount of the Loan, withdrawn or unwithdrawn, to an Approved Currency;
  - (ii) a change of the interest rate basis applicable to: (A) all or any portion of the principal amount of the Loan withdrawn and

outstanding from a Variable Rate to a Fixed Rate, or vice versa; or (B) all or any portion of the principal amount of the Loan withdrawn and outstanding from a Variable Rate based on a Reference Rate and the Variable Spread to a Variable Rate based on a Fixed Reference Rate and the Variable Spread, or vice versa; or (C) all of the principal amount of the Loan withdrawn and outstanding from a Variable Rate based on a Variable Spread to a Variable Rate based on a Fixed Spread; and (iii) the setting of limits on the Variable Rate or the Reference Rate applicable to all or any portion of the principal amount of the Loan withdrawn and outstanding by the establishment of an Interest Rate Cap or Interest Rate Collar on the Variable Rate or the Reference Rate.

- (b) Any conversion requested pursuant to paragraph (a) of this Section that is accepted by the Bank shall be considered a "Conversion", as defined in the General Conditions, and shall be effected in accordance with the provisions of Article IV of the General Conditions and of the Conversion Guidelines.

ARTICLE III — PROJECT

- 3.01. The Borrower declares its commitment to the objective of the Project. To this end, the Borrower shall carry out the Project through its Ministry of Education, Science and Technological Development (MoESTD), with the support of its Ministry of Finance (MoF), all in accordance with the provisions of Article V of the General Conditions.
- 3.02. Without limitation upon the provisions of Section 3.01 of this Agreement, and except as the Borrower and the Bank shall otherwise agree, the Borrower shall ensure that the Project is carried out in accordance with the provisions of Schedule 2 to this Agreement.

ARTICLE IV — EFFECTIVENESS; TERMINATION

- 4.01. The Additional Conditions of Effectiveness consist of the following:
- (a) The Borrower, through its Ministry of Finance, has formally established the Central Fiduciary Unit, with functions and staffing satisfactory to the Bank;
  - (b) The Borrower, through its MoESTD, has formally established the Project Management Unit, with functions and staffing satisfactory to the Bank; and
  - (c) The Borrower, through the MoESTD, has adopted the Project Operations Manual to the satisfaction of the Bank; and
- 4.02. The Effectiveness Deadline is the date one hundred and eighty (180) days after the date of this Agreement.

ARTICLE V — REPRESENTATIVE; ADDRESSES

- 5.01. For the purposes of Section 10.02 of the General Conditions, the Borrower's Representative, who, *inter alia*, may agree to modifications of the provisions of this Agreement on behalf of the Borrower through exchange of letters (unless otherwise determined by the Borrower and the Bank), is its Minister of Finance.

5.02. The Borrower's Address is:

Ministry of Finance
20 Kneza Milosa Street
11000 Belgrade
Republic of Serbia

Facsimile:
(381-11) 3618-961

5.03. The Bank's Address is:

International Bank for Reconstruction and Development
1818 H Street, N.W.
Washington, D.C. 20433
United States of America

Telex:	Facsimile:
248423(MCI) or 64145(MCI)	1-202-477-6391

AGREED at Belgrade, Republic of Serbia, as of the day and year first above written.

REPUBLIC OF SERBIA

By

Authorized Representative

Name: Dusan Vujovic, PhD

Title: Minister of Finance

**INTERNATIONAL BANK FOR
RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT**

By

Authorized Representative

Name: Antonius Verheijen

Title: Country Manager

SCHEDULE 1

Project Description

The objective of the Project is to improve access to quality early childhood education and care (ECEC) services, in particular for children from socially disadvantaged backgrounds.

The Project consists of the following parts:

Part 1. Expanding the supply of Preschool Spaces

- A. Provision of approximately 17,000 Preschool Spaces in new, renovated, repurposed or upgraded facilities (involving construction of new preschools, extension of existing preschools, and repurposing or upgrading of other public buildings), including provision of furniture, teaching-learning materials, equipment, and playgrounds for all new and rehabilitated preschool institutions, and capacity building for local architects and engineers carrying out the said works.
- B. Renovation or construction of up to five innovative centers to serve as model preschools for training and knowledge sharing purposes.

Part 2. Strengthening the quality of preschool services

- A. *Supporting implementation of preschool curriculum.*
  - (i) Development of a training program and training materials for teachers and other staff and the rollout of a new preschool curriculum.
  - (ii) Development of teaching-learning materials according to the new preschool curriculum.
  - (iii) Development and strengthening of the Preschool Assistance Network (PAN), including the PAN's provision of training activities to preschool teachers, in support of the roll-out of the new preschool curriculum.
- B. *Improving pre-service and in-service training.*
  - (i) Provision of technical assistance to evaluate, reform, and harmonize pre- and in-service preschool teacher training.
  - (ii) Provision of technical assistance to assess and advise on preschool teacher career advancement.
  - (iii) Identification and provision of trainings to increase the leadership and competences of preschool managerial staff.
- C. *Improving the monitoring and evaluation of preschools to improve decision making.*
  - (i) Enhancement of the education monitoring and information system for preschools.
  - (ii) Provision of technical assistance: (a) to assess existing quality evaluation instruments and methodologies for self- and external evaluations, and improve the existing instruments based on revised quality standards for preschools; and (b) to develop proposals on changes to existing regulations relating to the provision of ECEC.
  - (iii) Provision of training to improve the capacity of external evaluators, preschool staff and administrators, and other decision-makers in evaluating the quality of preschool services.

Part 3. Supporting young children and families

A. *Communication campaign.*

Development and carrying out of a nationwide campaign to raise awareness of the importance of the early years and to empower parents to play a key role in promoting their young children's development, through the use of, *inter alia*, mass media, social media, and printed publications.

B. *Outreach to vulnerable families.*

Provision of grants to at least 30 Local Self-governments to improve coordination and cooperation among relevant actors in providing holistic and high quality ECEC services (including in the areas of health, nutrition, early screening of disabilities, and early stimulation and learning) to parents and to children aged 0-6.5 years, with a focus on the most vulnerable.

C. *Subsidies to ensure free preschool participation among the most vulnerable children ages 3 to 5.5 years.*

Provision of financing to support subsidies for annual preschool fees for families receiving Financial Social Assistance.

Part 4. Project Management, Technical Assistance, Monitoring and Evaluation

A. *Project management and technical assistance*

Provision of: (a) Project management support to the Project Management Unit, including technical assistance and training to all Project staff, Project audits, office equipment and incremental Operating Costs; (b) technical assistance to the MoESTD on quality reforms in the education sector; and (c) technical assistance to the Ministry of Labor, Employment, Veteran and Social Affairs to expand its existing management information system, including additional modules to promote the efficient administration of the subsidies supported by Part 3.C of the Project.

B. *Project monitoring and evaluation*

Provision of: (i) technical assistance for the design and implementation of (a) tools and surveys to monitor the results framework for the Project, and (b) technical audits of selected aspects of the Project, including the first phase of the grant program under Part 3.B of the Project; (ii) training for MoESTD staff engaged in the implementation of the Project; and (iii) technical assistance for the design, implementation, and analysis of evaluation surveys.

SCHEDULE 2

Project Execution

Section I. Implementation Arrangements

A. Institutional Arrangements

1. Without limitation to the provisions of Article V of the General Conditions and except as the Bank shall otherwise agree, the Borrower shall, as relevant, establish and maintain throughout Project implementation, with composition, resources, terms of reference and functions acceptable to the Bank:
  - (a) a Project Management Unit (PMU), within MoESTD, to be responsible for (i) the overall coordination of all Project implementation activities, including specifically with the Central Fiduciary Unit, Working Group, other members of MoESTD, and other relevant agencies and beneficiaries, as specified in the Project Operations Manual (POM) and the Grant Operations Manual (GOM), (ii) ensuring that the requirements, criteria, policies, procedures and organizational arrangements set forth in the POM and the GOM, as relevant, are applied in carrying out the Project, (iii) preparation of all Project implementation documents, including Project supervision reports, and (iv) monitoring and evaluation of the Project;
  - (b) a Central Fiduciary Unit (CFU), within MoF, to be responsible for the procurement and financial management of the Project, and appoint an MoF staff to coordinate and oversee the CFU, as detailed in the POM;
  - (c) a Working Group, which includes experts from the MoESTD and focal points for each of the Project Parts, to be responsible for providing technical expertise and support to the PMU on day-to-day Project implementation activities;
  - (d) a Consultative Group, comprising representatives from other relevant Borrower ministries, institutions and partners to advise on ECEC policy issues, programs and related grants and other actions at the local, regional, and national levels, and to contribute to events and information dissemination;
  - (e) a Grant Approval Committee (GAC), consisting of representatives from MoESTD, other relevant Borrower ministries and stakeholders at the national level (including country-wide Roma non-governmental organizations), to be responsible for evaluating and selecting grant proposals under Part 3.B of the Project, in accordance with the criteria set forth in the GOM;
  - (f) inter-sectoral teams, consisting of representatives of Local Self-governments of municipalities, preschool institutions, primary schools, centers for social work, health centers, local branches of the Red Cross, local Roma nongovernmental organizations, representatives of local Roma structures (teaching assistants, Roma health mediators, Roma coordinators, where applicable) and local parents associations, to be responsible for the development of grant proposals and the supervision of grant funded activities under Part 3.B of the Project, and as detailed in the GOM.

2. In furtherance of Part 1 of the Project, prior to carrying out the works selected within an individual municipality, the Borrower, through the MoESTD, shall enter into an agreement with the respective Local Self-government, with all terms and conditions required under the GOM, including specifically, in return for Preschool Spaces, the obligation of the Local Self-government to maintain the new, renovated, repurposed and/or upgraded preschools, and to provide the staffing and public utilities connections necessary for the functioning and maintenance of the said preschools.
3. In furtherance of Part 3.B of the Project, the Borrower, through the MoESTD, shall provide grants to grant recipients in accordance with eligibility criteria and procedures acceptable to the Bank, as set forth in GOM, and shall extend each grant to the respective grant recipient under a grant agreement on terms and conditions approved by the Bank. Such terms and conditions shall:
  - (a) include rights that adequately protect the interests of the Borrower and the Bank, including the right to suspend or terminate the grant recipient's right to use the grant proceeds, and the right to obtain a refund from the grant recipient of all or any part of the amount of the grant then withdrawn, upon the grant recipient's failure to perform any of its obligations under the grant agreement; and
  - (b) require each grant recipient to:
    - (1) carry out its sub-project with due diligence and efficiency and in accordance with sound technical, economic, financial, managerial, environmental and social standards and practices satisfactory to the Bank, including in accordance with the provisions of the Anti-Corruption Guidelines applicable to recipients of loan proceeds other than the Borrower;
    - (2) provide, as promptly as needed, the resources required for the purposes of the sub-project, including the respective grant recipient's provision of adequate co-financing or in-kind contribution, as relevant, in accordance with the requirements set forth in the GOM;
    - (3) procure the goods, works and services to be financed out of the grant in accordance with the provisions of this Agreement;
    - (4) maintain policies and procedures adequate to enable the grant recipient to monitor and evaluate, in accordance with indicators acceptable to the Bank, the progress of the grant and the achievement of its objectives;
    - (5) (A) maintain a financial management system and prepare financial statements in accordance with consistently applied accounting standards acceptable to the Bank, both in a manner adequate to reflect the operations, resources and expenditures related to the sub-project; and (B) at the Bank's or the Borrower's request, have such financial statements audited by independent auditors acceptable to the Bank, in accordance with consistently applied auditing standards acceptable to the Bank, and promptly furnish the statements as so audited to the Borrower and the Bank;
    - (6) enable the Borrower and the Bank to inspect the sub-project, its operation and any relevant records and documents; and

- (7) prepare and furnish to the Borrower and the Bank all such information as the Borrower or the Bank shall reasonably request relating to the foregoing.

- 4. The Borrower shall exercise its rights under each grant agreement in such manner as to protect the interests of the Borrower and the Bank and to accomplish the purposes of the Loan. Except as the Bank shall otherwise agree, the Borrower shall not assign, amend, abrogate or waive any grant agreement or any of its provisions.

B. Project Operations Manual

- 1. The Borrower shall carry out the Project in accordance with the POM, satisfactory in form and substance to the Bank, which consists of different schedules setting forth rules, methods, guidelines, specific development plans, standard documents and procedures for the carrying out of the Project, including the following:
  - (a) the detailed description of all Project activities supported under this Agreement, their sequencing and the prospective timetable and benchmarks in relation thereto; and
  - (b) the Project administrative, financial, accounting, auditing, procurement and disbursement procedures, including all relevant standard documents.
- 2. The POM may not be assigned, amended, abrogated or waived, or permitted to be assigned, amended, abrogated or waived, or any provision thereof, in a manner which, in the opinion of the Bank, may materially and adversely affect the implementation of the Project; the POM may only be amended in consultation with, and after approval of, the Bank. In case of any conflict between the terms of the POM and those of this Agreement, the terms of this Agreement shall prevail.

C. Grant Operations Manual

- 1. The Borrower shall carry out Part 3.B of the Project in accordance with the GOM, satisfactory in form and substance to the Bank, setting forth the procedures for selecting, appraising, and approving grant proposals, and for supervising implementation of subprojects financed under the grants program. The GOM shall include, *inter alia*:
  - (a) the eligibility criteria for the grants;
  - (b) the application, evaluation, selection, award and grant management procedures;
  - (c) the criteria for grant disbursements, monitoring, evaluation and reporting; and
  - (d) mandatory provisions that provide the following: (i) no major civil works shall be financed by the grants, (ii) no land acquisition or Involuntary Resettlement shall occur in connection with the provision of grants, (iii) beneficiaries of the grants shall not award contracts to their subsidiary or affiliated companies unless there is an established arms-length arrangement, and (iv) grants will be provided and implemented in accordance with the Environmental and Social Management Framework and any applicable Environmental Management Plan thereunder.
- 2. The GOM may not be assigned, amended, abrogated or waived, or permitted to be assigned, amended, abrogated or waived, or any provision thereof, in a

manner which, in the opinion of the Bank, may materially and adversely affect the implementation of the Project; the GOM may only be amended in consultation with, and after approval of, the Bank. In case of any conflict between the terms of the GOM and those of this Agreement, the terms of this Agreement shall prevail.

D. Anti-Corruption

The Borrower shall ensure that the Project is carried out in accordance with the provisions of the Anti-Corruption Guidelines.

E. Safeguards

1. The Borrower shall ensure that:
  - (a) the Project is carried out in accordance with the respective terms of the Environmental and Social Management Framework (ESMF) and the Resettlement Policy Framework (RPF), and the policies, procedures and arrangements therein set forth are applied and implemented; and
  - (b) the ESMF and the RPF, or any provision thereof, shall not be amended, suspended, abrogated, terminated or waived or permitted to be amended, suspended, abrogated, terminated or waived, except with the prior written approval of the Bank.
2. Prior to the commencement of civil works, the Borrower shall:
  - (a) submit to the Bank for its approval, as relevant (i) any required Resettlement Action Plan (RAP), including the relevant social assessment, in form and substance satisfactory to the Bank, and (ii) any required Environmental Management Plan (EMP), in form and substance satisfactory to the Bank;
  - (b) ensure that the provisions of the said RAP(s) and EMP(s) are adequately included in the proposed contract(s) for the said works; and
  - (c) ensure that the said RAP(s) is/are disclosed and, unless the Bank shall otherwise agree, all related, adequate compensation amounts are paid in full, all in accordance with the related RAP(s) and EMP(s), the RPF and the ESMF.

Section II. Project Monitoring Reporting and Evaluation**A. Project Reports**

1. The Borrower, through the MoESTD, shall monitor and evaluate the progress of the Project and prepare Project Reports in accordance with the provisions of Section 5.08 of the General Conditions and on the basis of indicators acceptable to the Bank. Each Project Report shall cover the period of one calendar quarter, and shall be furnished to the Bank not later than one month after the end of the period covered by such report.

B. Financial Management, Financial Reports and Audits

1. No later than ninety (90) days from the date of effectiveness, the Borrower, through the CFU, shall have, under terms of reference and in a manner acceptable to the Bank, installed and adapted appropriate accounting software for Project accounting, budgeting and reporting.
2. The Borrower, through the CFU, shall maintain or cause to be maintained a financial management system in accordance with the provisions of Section 5.09 of the General Conditions.
3. The Borrower, through the CFU, shall prepare and furnish to the Bank, not later than forty-five (45) days after the end of each calendar quarter, interim unaudited financial reports for the Project covering the quarter, in form and substance satisfactory to the Bank.
4. The Borrower, through the CFU, shall have the Financial Statements audited in accordance with the provisions of Section 5.09 (b) of the General Conditions. Each audit of the Financial Statements shall cover the period of one fiscal year of the Borrower. The audited Financial Statements for each such period shall be furnished to the Bank not later than six months after the end of such period.

Section III. Procurement**A. General**

1. **Goods, Works and Non-consulting Services.** All goods, works and non-consulting services required for the Project and to be financed out of the proceeds of the Loan shall be procured in accordance with the requirements set forth or referred to in Section I of the Procurement Guidelines, and with the provisions of this Section.
2. **Consultants' Services.** All consultants' services required for the Project and to be financed out of the proceeds of the Loan shall be procured in accordance with the requirements set forth or referred to in Sections I and IV of the Consultant Guidelines and with the provisions of this Section.
3. **Definitions.** The capitalized terms used below in this Section to describe particular procurement methods or methods of review by the Bank of particular contracts refer to the corresponding method described in Sections II and III of the Procurement Guidelines, or Sections II, III, IV and V of the Consultant Guidelines, as the case may be.

B. Particular Methods of Procurement of Goods, Works and Non-consulting Services

1. **International Competitive Bidding.** Except as otherwise provided in paragraph 2 below, goods, works and non-consulting services shall be

procured under contracts awarded on the basis of International Competitive Bidding.

2. **Other Methods of Procurement of Goods, Works and Non-consulting Services.** The following methods, other than International Competitive Bidding, may be used for procurement of goods, works and non-consulting services for those contracts specified in the Procurement Plan: (a) National Competitive Bidding, subject to the additional provisions in the Attachment to this Schedule; (b) Shopping; and (c) Direct Contracting.

C. Particular Methods of Procurement of Consultants' Services

1. **Quality- and Cost-based Selection.** Except as otherwise provided in paragraph 2 below, consultants' services shall be procured under contracts awarded on the basis of Quality and Cost-based Selection.
2. **Other Methods of Procurement of Consultants' Services.** The following methods, other than Quality and Cost-based Selection, may be used for procurement of consultants' services for those contracts which are specified in the Procurement Plan: (a) Selection based on Consultants' Qualifications; and (b) Single-source Selection of consulting firms.

D. Review by the Bank of Procurement Decisions

The Procurement Plan shall set forth those contracts which shall be subject to the Bank's Prior Review. All other contracts shall be subject to Post Review by the Bank.

Section IV. Withdrawal of Loan Proceeds

A. General

1. The Borrower may withdraw the proceeds of the Loan in accordance with the provisions of Article II of the General Conditions, this Section, and such additional instructions as the Bank shall specify by notice to the Borrower (including the "World Bank Disbursement Guidelines for Projects" dated May 2006, as revised from time to time by the Bank and as made applicable to this Agreement pursuant to such instructions), to finance Eligible Expenditures as set forth in the table in paragraph 2 below.
2. The following table specifies the categories of Eligible Expenditures that may be financed out of the proceeds of the Loan ("Category"), the allocation of the amounts of the Loan to each Category, and the percentage of expenditures to be financed for Eligible Expenditures in each Category.

Category	Amount of the Loan Allocated (expressed in EUR)	Percentage of Expenditures to be financed (exclusive of Taxes)	Percentage of Expenditures to be financed (inclusive of Taxes)
(1) (a) Goods, works, non-consulting services for the Project, except for Parts 3.B and 3.C (€36,000,000) (b) Consultants' services for the Project, except for Parts 3.B and 3.C (€5,382,500)	41,382,500	(a) 100%	(b) 100%
(2) Grants under Part 3.B of the Project	1,500,000	100%	
(3) Subsidies under Part 3.C of the Project	4,000,000	100%	
(4) Front-end Fee	117,500	Amount payable pursuant to Section 2.03 of this Agreement in accordance with Section 2.07 (b) of the General Conditions	
TOTAL AMOUNT	47,000,000		

B. Withdrawal Conditions; Withdrawal Period

1. Notwithstanding the provisions of Part A of this Section,
  - (a) no withdrawal shall be made from the Loan Account for payments made prior to the date of this Agreement, except that withdrawals up to an aggregate amount not to exceed one hundred thousand Euros (Euro 100,000) may be made for payments made prior to this date but on or after December 1, 2016, for Eligible Expenditures under Category (1);
  - (b) under Category 2 above:
    - (i) the Borrower may withdraw an amount not to exceed one million Euros (EUR 1,000,000) as an advance, provided that the

Borrower, through the MoESTD, has adopted, to the satisfaction of the Bank, the GOM as set forth in Section I.C of this Schedule;

- (ii) the Borrower may withdraw an amount not to exceed five hundred thousand Euros (EUR 500,000), provided that the Borrower has furnished evidence satisfactory to the Bank that the grant recipients have used the advanced grant proceeds disbursed pursuant to Section IV.B(b)(i) above for eligible expenditures pursuant to the grants' intended purposes, and in accordance with the respective grant agreements, which are satisfactory to the Bank; and
  - (iii) notwithstanding Section IV.B.1(b)(ii) above, if, in the opinion of the Bank, the amounts advanced pursuant to Section IV.B(b)(i) were not used for the grants' intended purposes, the Borrower shall refund such advance (or portion of such advance as determined by the Bank) to the Bank promptly upon notice thereof by the Bank. Except as otherwise agreed with the Borrower, the Bank may cancel the amount so refunded; and
- (c) under Category 3 above, the Borrower may, on an annual basis, withdraw an amount equal to the Borrower's reimbursement of the relevant Local Self-governments' financing of their respective social assistance funds (as evidenced in the Borrower's national budget for the relevant fiscal year), but not in excess of one million Euros (EUR 1,000,000), for each annual period of Project implementation; however for the fourth year of Project implementation, should the unwithdrawn balance of Category 3 be in excess of one million Euros (EUR 1,000,000), the Borrower may withdraw an amount equal to the Borrower's reimbursement of the relevant Local Self-governments' financing of their social assistance funds for that fiscal year, up to the full unwithdrawn balance of Category 3.

2. The Closing Date is December 30, 2022.

Attachment
to
SCHEDULE 2

The procedures to be followed for National Competitive Bidding shall be those set forth in this Attachment to Schedule 2 to this Agreement, provided, however that such procedure shall be subject to the provisions of Section I and Paragraphs 3.3 and 3.4 of the Procurement Guidelines, and the following additional provisions:

1. "Open Tendering" procedures as defined in Public Procurement Law of Serbia shall apply to all contracts;
2. Foreign bidders shall not be precluded from bidding and no preference of any kind shall be given to national bidders in the bidding process. Government-owned enterprises in Serbia shall be permitted to bid only if they are legally and financially autonomous and operate under commercial law of the Borrower;
3. Procuring entities shall use sample bidding documents approved by the Bank;
4. Bids shall not be rejected without the prior concurrence of the Bank, in case of higher bid prices compared to the official estimate;
5. A single-envelope procedure shall be used for the submission of bids;
6. Post-qualification shall be conducted only on the lowest evaluated bidder; no bid shall be rejected at the time of bid opening on qualification grounds;
7. Bidders who contract as a joint venture shall be held jointly and severally liable;
8. Contracts shall be awarded to the lowest evaluated, substantially responsive bidder who is determined to be qualified to perform in accordance with pre-defined and pre-disclosed evaluation criteria;
9. Post-bidding negotiations shall not be allowed with the lowest evaluated or any other bidders;
10. Contracts of long duration (more than 18 months) shall contain appropriate price adjustment provisions acceptable to the Bank;
11. The bidding document and contract as deemed acceptable by the Bank shall include provisions stating the Bank's policy to sanction firms or individuals, found to have engaged in fraud and corruption as defined in the Procurement Guidelines; and
12. In accordance with the Procurement Guidelines, each bidding document and contract financed out of the proceeds of the Loan shall provide that bidders, suppliers and contractors, and their subcontractors, agents, personnel, consultants, service providers, or suppliers, shall permit the Bank to inspect all accounts, records, and other documents relating to the submission of bids and contract performance, and to have them audited by auditors appointed by the Bank. Acts intended to materially impede the exercise of the Bank's inspection and audit rights provided for in the Procurement Guidelines constitute an obstructive practice as defined in the Procurement Guidelines.

SCHEDULE 3
Amortization Schedule

1. The following table sets forth the Principal Payment Dates of the Loan and the percentage of the total principal amount of the Loan payable on each Principal Payment Date ("Installment Share"). If the proceeds of the Loan have been fully withdrawn as of the first Principal Payment Date, the principal amount of the Loan repayable by the Borrower on each Principal Payment Date shall be determined by the Bank by multiplying: (a) Withdrawn Loan Balance as of the first Principal Payment Date; by (b) the Installment Share for each Principal Payment Date, such repayable amount to be adjusted, as necessary, to deduct any amounts referred to in paragraph 4 of this Schedule, to which a Currency Conversion applies.

Principal Payment Date	Installment Share (Expressed as a Percentage)
On each June 1 and December 1 Beginning June 1, 2022 through June 1, 2037	3.13%
On December 1, 2037	2.97%

2. If the proceeds of the Loan have not been fully withdrawn as of the first Principal Payment Date, the principal amount of the Loan repayable by the Borrower on each Principal Payment Date shall be determined as follows:
- (a) To the extent that any proceeds of the Loan have been withdrawn as of the first Principal Payment Date, the Borrower shall repay the Withdrawn Loan Balance as of such date in accordance with paragraph 1 of this Schedule.
  - (b) Any amount withdrawn after the first Principal Payment Date shall be repaid on each Principal Payment Date falling after the date of such withdrawal in amounts determined by the Bank by multiplying the amount of each such withdrawal by a fraction, the numerator of which is the original Installment Share specified in the table in paragraph 1 of this Schedule for said Principal Payment Date ("Original Installment Share") and the denominator of which is the sum of all remaining Original Installment Shares for Principal Payment Dates falling on or after such date, such amounts repayable to be adjusted, as necessary, to deduct any amounts referred to in paragraph 4 of this Schedule, to which a Currency Conversion applies.
3. (a) Amounts of the Loan withdrawn within two calendar months prior to any Principal Payment Date shall, for the purposes solely of calculating the principal amounts payable on any Principal Payment Date, be treated as withdrawn and outstanding on the second Principal Payment Date following the date of withdrawal and shall be repayable on each Principal Payment Date commencing with the second Principal Payment Date following the date of withdrawal.
- (b) Notwithstanding the provisions of sub-paragraph (a) of this paragraph, if at any time the Bank adopts a due date billing system under which

invoices are issued on or after the respective Principal Payment Date, the provisions of such sub-paragraph shall no longer apply to any withdrawals made after the adoption of such billing system.

4. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2 of this Schedule, upon a Currency Conversion of all or any portion of the Withdrawn Loan Balance to an Approved Currency, the amount so converted in the Approved Currency that is repayable on any Principal Payment Date occurring during the Conversion Period, shall be determined by the Bank by multiplying such amount in its currency of denomination immediately prior to the Conversion by either: (i) the exchange rate that reflects the amounts of principal in the Approved Currency payable by the Bank under the Currency Hedge Transaction relating to the Conversion; or (ii) if the Bank so determines in accordance with the Conversion Guidelines, the exchange rate component of the Screen Rate.
5. If the Withdrawn Loan Balance is denominated in more than one Loan Currency, the provisions of this Schedule shall apply separately to the amount denominated in each Loan Currency, so as to produce a separate amortization schedule for each such amount.

APPENDIX

Section I. Definitions

1. "Anti-Corruption Guidelines" means the "Guidelines on Preventing and Combating Fraud and Corruption in Projects Financed by IBRD Loans and IDA Credits and Grants", dated October 15, 2006, and revised in January 2011 and as of July 1, 2016.
2. "Category" means a category set forth in the table in Section IV of Schedule 2 to this Agreement.
3. "Central Fiduciary Unit" or "CFU" means the Borrower's Central Fiduciary Unit referred to in Section I.A.1(b) of Schedule 2 to this Agreement, or any successor or successors thereto, acceptable to the Bank.
4. "Consultant Guidelines" means the "Guidelines: Selection and Employment of Consultants under IBRD Loans and IDA Credits and Grants by World Bank Borrowers" dated January 2011 (revised July 2014).
5. "Consultative Group" means the Borrower's Consultative Group referred to in Section I.A.1(d) of Schedule 2 to this Agreement, or any successor or successors thereto, acceptable to the Bank.
6. "ECEC" means early childhood education and care.
7. "Environmental and Social Management Framework" or "ESMF" means the Borrower's Environmental and Social Management Framework prepared by the Borrower, and satisfactory to the Bank, disclosed on November 15, 2016, and through the Bank's external website on November 18, 2016, that identifies the Project's likely environmental and social impacts, the potential mitigation measures of the identified risks, assessment of the institutional capacity of the implementing agency and measures for capacity-filling gaps, and an estimate of the budget needed for its implementation and related instruments, and guidance for the preparation of activities-specific environmental and social impact assessments and/or Environmental Management Plans.
8. "Environmental Management Plans" or "EMPs" means the site-specific documents, adopted by the Borrower, and satisfactory to the Bank, pursuant to the Project's Environmental and Social Management Framework, and to be prepared and implemented in a manner fully consistent with the Environmental and Social Management Framework; and "EMP" refers to one such EMP.
9. "Financial Social Assistance" means the financial support given to beneficiaries as determined in the Borrower's *Law on Social Welfare*, published in Official Gazette of the Republic of Serbia No. 24/2011.
10. "General Conditions" means the "International Bank for Reconstruction and Development General Conditions for Loans", dated March 12, 2012, with the modifications set forth in Section II of this Appendix.
11. "Grant Approval Committee" or "GAC" means the Borrower's Grant Approval Committee referred to in Section I.A.1(e) of Schedule 2 to this Agreement, or any successor or successors thereto, acceptable to the Bank.
12. "Grant Operations Manual" or "GOM" means the grants operations manual referred to in Section I.C of Schedule 2 to this Agreement, as the said manual

may be amended from time to time, with the prior written approval of the Bank, and such term includes any schedules to the said manual.

13. "Involuntary Resettlement" means: (a) the involuntary taking of land resulting in (i) relocation or loss of shelter, (ii) loss of assets or access to assets, and (iii) loss of income sources or means of livelihood, whether or not the affected persons must move to another location; or (b) the involuntary restriction of access to legally designated parks and protected areas resulting in adverse impacts on the livelihoods of such person.
14. "Local Self-governments" means the Borrower's local self-governments as the term is defined in the Borrower's *Law on Local Self-governments*, published in Official Gazette of the Republic of Serbia No. 129/2007 and 83/2014.
15. "Ministry of Education, Science and Technological Development" or "MoESTD" means the Borrower's Ministry of Education, Science and Technological Development, or any successor or successors thereto.
16. "Ministry of Finance" or "MoF" means the Borrower's Ministry of Finance, or any successor or successors thereto.
17. "Ministry of Labor, Employment, Veteran and Social Affairs" means the Borrower's Ministry of Labor, Employment, Veteran and Social Affairs, or any successor or successors thereto.
18. "Operating Costs" means the operating costs directly incurred by the MoESTD in carrying out Project implementation, management and monitoring, including the following, all based on periodic budgets acceptable to the Bank: (a) PMU staffing costs; (b) training, conferences, study tours and seminars for PMU staff; (c) dissemination of Project related information; (d) office rent and utilities; (e) office equipment insurance, maintenance and repair; (f) vehicle maintenance and repair; (g) travel; (h) security; (i) communication; (j) bank charges; and (k) other miscellaneous costs directly associated with the Project.
19. "Preschool Assistance Network" or "PAN" means the network of preschool practitioners created by MoESTD in cooperation with United Nations Children's Fund (UNICEF) and partners.
20. "Preschool Space" means the physical space necessary to support a preschool child; "Preschool Spaces" means more than one such space.
21. "Procurement Guidelines" means the "Guidelines: Procurement of Goods, Works and Non-consulting Services under IBRD Loans and IDA Credits and Grants by World Bank Borrowers" dated January 2011 (revised July 2014).
22. "Procurement Plan" means the Borrower's procurement plan for the Project, dated December 14, 2016, and referred to in paragraph 1.18 of the Procurement Guidelines and paragraph 1.25 of the Consultant Guidelines, as the same shall be updated from time to time in accordance with the provisions of the said paragraphs.
23. "Project Management Unit" or "PMU" means the Project management unit, referred to in Section I.A.1(a) of Schedule 2 to this Agreement, or any successor or successors thereto, acceptable to the Bank.
24. "Project Operations Manual" or "POM" means the project operations manual referred to in Section I.B of Schedule 2 to this Agreement, as the said manual may be amended from time to time, with the prior approval of the Bank, and such term includes any schedules to the POM.

25. "Red Cross" means the local nongovernmental organization of the same name that provides humanitarian aid, disaster relief and education in Serbia.
26. "Resettlement Action Plans" or "RAPs" means the site-specific documents, adopted by the Borrower, and satisfactory to the Bank, to be prepared and implemented in a manner fully consistent with the Resettlement Policy Framework; and "Resettlement Action Plan" or "RAP" means one such plan.
27. "Resettlement Policy Framework" or "RPF" means the document prepared and endorsed by the Borrower, and disclosed by the Borrower on November 15, 2016, and through the Bank's external website on November 18, 2016, that sets forth resettlement procedures, institutional arrangements, eligibility criteria, entitlements and compensation, including valuation procedures, public consultation and participation, monitoring and evaluation and disclosure criteria to be applied in preparing and implementing Resettlement Action Plans.
28. "Taxes" means the term as defined in the General Conditions to include "imposts, levies, fees and duties of any nature whether in effect at the date of the Legal Agreements or imposed after that date."
29. "Working Group" means the Working Group, referred to in Section I.A.1(c) of Schedule 2 to this Agreement, or any successor or successors thereto, acceptable to the Bank.

Section II. Modifications to the General Conditions

The General Conditions are hereby modified as follows:

1. In the **Table of Contents**, the references to Sections, Section names and Section numbers are modified to reflect the modifications set forth in the paragraphs below.
2. Section 3.01. (*Front-end Fee*) is modified to read as follows:
"Section 3.01. *Front-end Fee; Commitment Charge*
  - (a) The Borrower shall pay the Bank a front-end fee on the Loan amount at the rate specified in the Loan Agreement (the "Front-end Fee").
  - (b) The Borrower shall pay the Bank a commitment charge on the Unwithdrawn Loan Balance at the rate specified in the Loan Agreement (the "Commitment Charge"). The Commitment Charge shall accrue from a date sixty days after the date of the Loan Agreement to the respective dates on which amounts are withdrawn by the Borrower from the Loan Account or cancelled. The Commitment Charge shall be payable semi-annually in arrears on each Payment Date."
3. In the Appendix, **Definitions**, all relevant references to Section numbers and paragraphs are modified, as necessary, to reflect the modification set forth in paragraph 2 above.
4. The Appendix is modified by inserting a new paragraph 19 with the following definition of "Commitment Charge", and renumbering the subsequent paragraphs accordingly:
"19. "Commitment Charge" means the commitment charge specified in the Loan Agreement for the purpose of Section 3.01(b)."

5. In the renumbered paragraph 49 (originally paragraph 48) of the Appendix, the definition of “Front-end Fee” is modified by replacing the reference to Section 3.01 with Section 3.01(a).
6. In the renumbered paragraph 68 (originally paragraph 67) of the Appendix, the definition of the term “Loan Payment” is modified to read as follows:
  - “68. “Loan Payment” means any amount payable by the Loan Parties to the Bank pursuant to the Legal Agreements or these General Conditions, including (but not limited to) any amount of the Withdrawn Loan Balance, interest, the Front-end Fee, the Commitment Charge, interest at the Default Interest Rate (if any), any prepayment premium, any transaction fee for a Conversion or early termination of a Conversion, the Variable Spread Fixing Charge (if any), any premium payable upon the establishment of an Interest Rate Cap or Interest Rate Collar, and any Unwinding Amount payable by the Borrower.”
7. In the renumbered paragraph 73 (originally paragraph 72) of the Appendix, the definition of “Payment Date” is modified by deleting the word “is” and inserting the words “and Commitment Charge are” after the word “interest”.

Sporazum o zajmu

(Projekat inkluzivnog predškolskog obrazovanja i vaspitanja)

između

REPUBLIKE SRBIJE

i

MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Dana 12. maja 2017. godine

SPORAZUM O ZAJMU

Sporazum zaključen dana 12. maja 2017. godine, između REPUBLIKE SRBIJE (u daljem tekstu: „Zajmoprimac”) i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ (u daljem tekstu „Banka”). Ovim putem Zajmoprimac i Banka saglasili su se o sledećem:

ČLAN I — OPŠTI USLOVI; DEFINICIJE

- 1.01. Opšti uslovi (kao što je utvrđeno u Prilogu ovog sporazuma) čine sastavni deo ovog sporazuma.
- 1.02. Ukoliko kontekst ne zahteva drugačije, izrazi pisani velikim slovima, koji se koriste u ovom sporazumu, imaju značenje koje im je pripisano u Opštim uslovima ili u Prilogu ovog sporazuma.

ČLAN II — ZAJAM

- 2.01. Banka je saglasna da dâ na zajam Zajmoprimcu, pod uslovima i na način koji su utvrđeni u ovom sporazumu, iznos od četrdeset sedam miliona evra (EUR 47.000.000,00), s tim da se ta suma može s vremena na vreme konvertovati putem Konverzije valute u skladu sa odredbama Odeljka 2.08. ovog sporazuma (u daljem tekstu: „Zajam”), kao podrška za finansiranje projekta opisanog u Programu 1 ovog sporazuma (u daljem tekstu: „Projekat”).
- 2.02. Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma u skladu sa Odeljkom IV Programa 2 ovog sporazuma.
- 2.03. Pristupna naknada, koju plaća Zajmoprimac, jednaka je jednoj četvrtini jednog procenta (0,25%) iznosa Zajma.
- 2.04. Naknada za neiskorišćena sredstva, koju plaća Zajmoprimac, jednaka je jednoj četvrtini procenta (0,25%) godišnje na Nepovučena sredstva zajma.
- 2.05. Zajmoprimac će plaćati kamatu za svaki Kamatni period po Referentnoj stopi za valutu Zajma uvećanoj za Varijabilnu maržu; pod uslovom da kamata ni u kom slučaju neće iznositi manje od nula procenata (0%) godišnje; i pod uslovom da nakon Konverzije ukupnog iznosa glavnice Zajma ili njegovog dela, kamata koju će Zajmoprimac za taj iznos plaćati tokom perioda Konverzije bude određena u skladu sa relevantnim odredbama Člana IV Opštih uslova. Izuzetno, ukoliko bilo koji iznos Povučenog dela Zajma ne bude otplaćen u predviđenom roku i to plaćanje se ne izvrši ni u narednih trideset dana, onda će se kamata koju će Zajmoprimac plaćati obračunavati prema odredbama Odeljka 3.02 (e) Opštih uslova.
- 2.06. Datumi plaćanja su 1. jun i 1. decembar svake godine.
- 2.07. Glavnica Zajma otplaćivaće se u skladu sa planom otplate utvrđenim u Programu 3 ovog sporazuma.
- 2.08. (a) Zajmoprimac može u svakom momentu zatražiti bilo koju od sledećih Konverzija uslova Zajma kako bi omogućio efikasno upravljanje dugom: (i) promenu valute Zajma u ukupnom iznosu ili bilo kog dela iznosa glavnice Zajma, povučenog ili nepovučenog, u Odbrenu valutu; (ii) promenu kamatne stope primenjive na: (A) celokupan iznos ili bilo koji deo glavnice Zajma, povučen i neotplaćen, iz Varijabilne stope u Fiksnu stopu, ili obrnuto; ili (B) ukupan iznos glavnice Zajma ili njegov deo, povučeni i neotplaćeni, iz Varijabilne stope zasnovane na Referentnoj

stopi i Varijabilnoj marži u Varijabilnu stopu zasnovanu na Fiksnoj referentnoj stopi i Varijabilnoj marži i obrnuto; ili (V) ukupan iznos glavnice Zajma, povučen i neotplaćen, iz Varijabilne stope zasnovane na Varijabilnoj marži u Varijabilnu stopu zasnovanu na Fiksnoj marži; i (iii) određivanje limita Varijabilne stope ili Referentne stope koja se primenjuje na ukupan iznos ili bilo koji deo glavnice Zajma povučen i neotplaćen, uspostavljanjem Najviše kamatne stope ili Raspona kamatne stope na Varijabilnu stopu ili Referentnu stopu.

- (b) Svaka konverzija koja se traži u skladu sa tačkom (a) ovog člana, a koju Banka prihvati, smatraće se „Konverzijom”, kao što je definisano u Opštim uslovima, i biće sprovedena u skladu sa odredbama Člana IV Opštih uslova i Smernica za konverziju.

ČLAN III — PROJEKAT

- 3.01. Zajmoprimac potvrđuje svoju posvećenost cilju Projekta. U tom cilju, Zajmoprimac će realizovati Projekat preko Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja (u daljem tekstu: „MPNTR”), uz podršku Ministarstva finansija (u daljem tekstu: „MF”), sve u skladu sa odredbama Člana V Opštih uslova.
- 3.02. Ne ograničavajući se odredbama Odeljka 3.01. ovog sporazuma, i osim ukoliko se Zajmoprimac i Banka ne dogovore drugačije, Zajmoprimac će se postarati da se Projekat realizuje u skladu sa odredbama Programa 2 ovog sporazuma.

ČLAN IV — STUPANJE NA SNAGU; RASKID

- 4.01. Dodatni uslovi za stupanje na snagu sastoje se od sledećeg:
- (a) Zajmoprimac je, preko svog Ministarstva finansija, zvanično formirao Centralnu fiducijarnu jedinicu, sa funkcijama i zaposlenima koji su zadovoljavajući za Banku;
- (b) Zajmoprimac je, preko svog MPNTR, zvanično formirao Jedinicu za upravljanje projektom, sa funkcijama i zaposlenima koji su zadovoljavajući za Banku;
- (v) Zajmoprimac je, preko svog MPNTR, usvojio Projektni operativni priručnik koji Banka smatra zadovoljavajućim; i
- 4.02. Krajnji rok za stupanje na snagu je sto osamdeset (180) dana od datuma ovog sporazuma.

ČLAN V — PREDSTAVNIK; ADRESE

- 5.01. Za potrebe Odeljka 10.02 Opštih uslova, Predstavnik Zajmoprimca koji, između ostalog, može u ime Zajmoprimca dati saglasnost na izmene i dopune odredbi ovog sporazuma putem razmene pisama (osim ako se Zajmoprimac i Banka ne saglase drugačije) je ministar finansija.

- 5.02. Adresa Zajmoprimca je:

Ministarstvo finansija

Kneza Miloša 20

11000 Beograd

Republika Srbija

Faks:

(381-11) 3618-961

5.03. Adresa Banke je:

International Bank for Reconstruction and Development

1818 H Street, N.W.

Washington, D.C.20433

United States of America

Teleks:

Faks:

248423(MCI) ili

1-202-477-6391

64145(MCI)

SPORAZUM JE POSTIGNUT U Beogradu, Republika Srbija, na dan i godinu navedene u zaglavlju sporazuma.

REPUBLIKA SRBIJA

Ovlašćeni predstavnik

Ime: dr Dušan Vujović

Zvanje: ministar finansija

**MEĐUNARODNA BANKA ZA
OBNOVU I RAZVOJ**

Ovlašćeni predstavnik

Ime: Antonius Verheijen

**Zvanje: šef Kancelarije Svetske banke
u Srbiji**

PROGRAM 1

Opis Projekta

Cilj Projekta je unapređenje pristupa kvalitetnim uslugama predškolskog vaspitanja i obrazovanja (PVO), a naročito za decu iz socijalno ugroženih sredina.

Projekat se sastoji od sledećih delova:

Deo 1. Proširenje ponude slobodnih mesta u predškolskim ustanovama

- A. Obezbeđenje oko 17.000 novih mesta u predškolskim ustanovama u novim, renoviranim, prenamenjenim ili dograđenim objektima (uključujući izgradnju novih objekata, proširenje postojećih objekata predškolskih ustanova i prenamenu ili dogradnju drugih javnih zgrada), uključujući nabavku nameštaja, materijala za učenje, opremu i igrališta za sve nove i obnovljene predškolske ustanove i izgradnju kapaciteta za lokalne arhitekate i inženjere za sprovođenje navedenih radova.
- B. Renoviranje ili izgradnja do pet centara inovativne prakse koji će služiti kao modeli predškolske ustanove za potrebe obuke i razmene iskustva dobre prakse.

Deo 2. Unapređenje kvaliteta usluga predškolskih ustanova

- A. *Podrška sprovođenju novog predškolskog programa.*
  - (i) Razvijanje programa obuke i materijala za obuku vaspitača i drugih zaposlenih i primena novog predškolskog programa.
  - (ii) Razvijanje stručnih materijala za podršku praktičarima u skladu sa novim predškolskim programom.
  - (iii) Razvijanje i jačanje Predškolske mreže pomoći (PMP), uključujući aktivnosti PMP-a u vidu obuke za vaspitače, kao podrška sprovođenju novog predškolskog programa.
- B. *Unapređenje obrazovanja vaspitača i njihovog profesionalnog razvoja.*
  - (i) Pružanje tehničke pomoći za ocenu, reformu i usklađivanje studijskih programa za obrazovanje vaspitača i njihov profesionalni razvoj.
  - (ii) Pružanje tehničke pomoći u oceni i unapređivanju sistema profesionalnog razvoja vaspitača.
  - (iii) Identifikacija i pružanje obuke za jačanje profesionalnih kompetencija rukovodilaca predškolskih ustanova.
- V. *Unapređenje sistema praćenja i vrednovanja kvaliteta predškolskog obrazovanja i vaspitanja radi unapređenja procesa donošenja odluka.*
  - (i) Unapređenje sistema za praćenje obrazovanja i informisanje za predškolsko obrazovanje.
  - (ii) Pružanje tehničke pomoći: (a) u proceni postojećih instrumenata za vrednovanje kvaliteta i metodologija za samovrednovanje i spoljašnje vrednovanje i unapređenje postojećih instrumenata na osnovu revidiranih standarda kvaliteta za predškolske ustanove; i (b) za razvijanje predloga za izmenu postojeće regulative u pružanju usluga PVO.
  - (iii) Organizovanje obuka za unapređenje kapaciteta spoljašnjih ocenjivača, zaposlenih i stručnih saradnika i drugih donosilaca odluka u vrednovanju kvaliteta usluga u predškolskim ustanovama.

Deo 3. Podrška deci i porodicama

A. *Komunikaciona kampanja.*

Razvijanje i sprovođenje kampanje na nacionalnom nivou, kroz upotrebu masovnih medija, društvenih medija i štampanih publikacija, radi podizanja svesti o važnosti ranog detinjstva i osnaživanja roditelja da imaju ključnu ulogu u podsticanju razvoja njihove dece.

B. *Komunikacija sa porodicama iz osetljivih društvenih grupa.*

Obezbeđivanje grantova za najmanje 30 lokalnih samouprava za potrebe unapređenja komunikacije i saradnje između relevantnih aktera u pružanju celovitih visokokvalitetnih usluga PVO (uključujući oblasti u vezi sa zdravljem, ishranom, ranim otkrivanjem smetnji u razvoju i ranom podrškom razvoju i učenju) roditeljima i deci uzrasta od 0 do 6,5 godina, sa fokusom na najosetljivije grupe.

V. *Subvencije koje će obezbediti besplatno učešće u predškolskim programima za decu iz najosetljivijih društvenih grupa uzrasta od 3 do 5,5 godina.*

Obezbeđivanje finansiranja subvencija za naknade za predškolsko vaspitanje i obrazovanje porodicama koje su korisnici novčane socijalne pomoći.

Deo 4. Upravljanje projektom, tehnička pomoć i praćenje i vrednovanje

A. *Upravljanje projektom i tehnička pomoć*

Pružanje: (a) podrške upravljanju Projektom Jedinici za upravljanje projektom, uključujući tehničku pomoć i obuku za svo projektno osoblje, reviziju Projekta, kancelarijsku opremu i dodatne operativne troškove; (b) tehničke pomoći MPNTR u oblasti reformi vezanih za kvalitet u sektoru obrazovanja; i (v) tehničke pomoći Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja kako bi proširio postojeći upravljački informacioni sistem, uključujući dodatne module u cilju promovisanja efikasnog upravljanja subvencijama koje su podržane u okviru Dela 3.V. Projekta.

B. *Praćenje i vrednovanje Projekta.*

Pružanje: (i) tehničke pomoći za dizajniranje i sprovođenje (a) alata i istraživanja za praćenje okvira rezultata Projekta, i (b) tehničke revizije odabranih aspekata Projekta, uključujući prvu fazu programa grantova u okviru Dela 3.B. Projekta; (ii) obuke za zaposlene u MPNTR uključene u sprovođenje Projekta; i (iii) tehničke pomoći u dizajniranju, sprovođenju i analizi istraživanja vezanih za vrednovanje.

PROGRAM 2

Sprovođenje projekta

Odeljak I. Aranžmani za implementaciju

A. Institucionalni aranžmani

1. Ne ograničavajući se odredbama Člana V Opštih uslova i osim ako se Banka ne dogovori drugačije, Zajmoprimac će, kao relevantne, uspostaviti i održavati tokom sprovođenja Projekta, u sastavu, sa resursima i projektnim zadacima i funkcijama prihvatljivim za Banku:
  - (a) Jedinicu za upravljanje projektom (JUP), u okviru MPNTR, koja će biti odgovorna za (i) celokupnu koordinaciju svih aktivnosti na sprovođenju Projekta, uključujući posebno aktivnosti sa Centralnom fiducijarnom jedinicom, Radnom grupom, drugim članovima MPNTR i drugim relevantnim institucijama i korisnicima, kao što je navedeno u Projektnom operativnom priručniku (POP) i Operativnom priručniku za grantove (OPG) (ii) obezbeđivanje da zahtevi, kriterijumi, politike, procedure i organizacioni aranžmani koji su navedeni u POP i OPG, gde je relevantno, budu primenjivani tokom sprovođenja Projekta, (iii) pripremanje dokumenata za sprovođenje Projekta, uključujući izveštaje o nadzoru nad Projektom, i (iv) praćenje i vrednovanje Projekta;
  - (b) Centralnu fiducijarnu jedinicu (CFJ), u okviru MF, koja će biti odgovorna za nabavku i finansijsko upravljanje na Projektu, i imenovaće zaposlenog iz MF da vrši koordinaciju i nadzor nad radom CFJ, kao što je detaljno navedeno u POP;
  - (v) Radnu grupu, koja uključuje eksperte iz MPNTR i kontakt osobe za svaki od delova Projekta, koja će biti zadužena za pružanje tehničke ekspertize i podrške JUP u svakodnevnim aktivnostima sprovođenja Projekta;
  - (g) Konsultativnu grupu, sastavljenu od predstavnika drugih relevantnih ministarstava Zajmoprimca, kao i institucija i partnera koja će davati savete o politikama u oblasti PVO, programima i povezanim grantovima i drugim aktivnostima na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou i doprineti događajima i razmeni informacija;
  - (d) Odbor za odobravanje grantova (OOG) sastavljen od predstavnika MPNTR, drugih relevantnih ministarstava Zajmoprimca i interesnih strana na nacionalnom nivou (uključujući nevladine organizacije Roma iz cele zemlje), koji će biti zadužen za vrednovanje i odabir predloga za grantove u okviru Dela 3.B. projekta, u skladu sa kriterijumima navedenim u OPG;
  - (đ) Međusektorske timove, sastavljene od predstavnika lokalnih samouprava opština, predškolskih ustanova, osnovnih škola, centara za socijalni rad, zdravstvenih centara, lokalnih ogranaka Crvenog krsta, lokalnih nevladinih organizacija Roma, predstavnika lokalnih romskih struktura (asistenti u nastavi, romski zdravstveni medijatori, romski koordinatori, gde je primenjivo) i lokalnih udruženja roditelja, koji će biti zaduženi za razvijanje predloga za grantove i nadzor nad aktivnostima

finansiranim kroz grantove u okviru Dela 3.B. Projekta, kao što je detaljno navedeno u OPG.

2. U cilju napredovanja Dela 1. Projekta, pre sprovođenja radova izabranih za pojedinačne opštine, Zajmoprimac će, preko MPNTR, sklopiti sporazum sa pojedinačnim lokalnim samoupravama, sa svim odredbama i uslovima definisanim u OPG, uključujući obavezu lokalne samouprave da, u zamenu za mesta u predškolskoj ustanovi, održava nove, renovirane, prenamenjene i/ili dograđene objekte predškolskih ustanova i da obezbedi adekvatan broj zaposlenih i povezanost na javnu komunalnu infrastrukturu koja je neophodna za funkcionisanje i održavanje navedenih objekata predškolskih ustanova.
3. U cilju napredovanja Dela 3.B. projekta, Zajmoprimac će, preko MPNTR, obezbediti grantove korisnicima grantova u skladu sa kriterijumima i procedurama podobnosti koje su prihvatljive za Banku, kao što je navedeno u OPG, i obezbediće svaki grant odgovarajućem korisniku granta u skladu sa sporazumom o grantu po odredbama i uslovima koje odobrava Banka. Te odredbe i uslovi će:
  - (a) uključivati prava na adekvatnu zaštitu interesa Zajmoprimca i Banke, uključujući pravo na obustavljanje ili poništavanje prava korisnika granta da koristi sredstva granta, i pravo na refundiranje od strane korisnika granta celokupnog iznosa ili dela iznosa koji je povučen, nakon što korisnik granta ne sprovede bilo koju od svojih obaveza u okviru sporazuma o grantu; i
  - (b) zahtevati od svakog korisnika granta da:
    - (1) sprovodi svoje pod-projekte uz dužnu pažnju i efikasnost u skladu sa odgovarajućim tehničkim, ekonomskim, finansijskim, upravljačkim, ekološkim i socijalnim standardima i praksama koje su zadovoljavajuće za Banku, kao i u skladu sa odredbama Smernica za borbu protiv korupcije koje su primenjive na primaoce sredstava zajma, osim Zajmoprimca;
    - (2) pruži, što je pre moguće, potrebne resurse za potrebe pod-projekata, uključujući sufinansiranje ili doprinos u naturi odgovarajućih primalaca granta, gde je relevantno, u skladu sa zahtevima navedenim u OPG;
    - (3) nabavlja robu, radove i usluge koji će biti finansirani iz sredstava granta u skladu sa odredbama ovog sporazuma;
    - (4) održava adekvatne politike i procedure koje će omogućiti korisniku granta da prati i vrednuje, u skladu sa pokazateljima prihvatljivim za Banku, napredak granta i dostizanje ciljeva;
    - (5) (A) održava sistem finansijskog upravljanja i priprema finansijske izveštaje u skladu sa dosledno primenjivanim računovodstvenim standardima prihvatljivim za Banku, i na adekvatan način koji odražava operacije, resurse i rashode u vezi sa pod-projektom; i (B) da će na zahtev Banke ili Zajmoprimca ti finansijski izveštaji biti revidirani od strane nezavisnih revizora prihvatljivih za Banku, u skladu sa dosledno primenjivanim računovodstvenim standardima prihvatljivim za Banku, i da će odmah dostaviti revidirane izveštaje Zajmoprimcu i Banci;
    - (6) omogućiti Zajmoprimcu i Banci da izvrše uvid u pod-projekat, njegovo odvijanje i relevantne evidencije i dokumenta; i

(7) pripremi i dostavi Zajmoprimcu i Banci sve informacije koje Zajmoprimac i Banka mogu zahtevati u vezi sa navedenim.

4. Zajmoprimac će koristiti svoja prava iz sporazuma o grantu tako da štiti interese Zajmoprimca i Banke i radi dostizanja svrhe Zajma. Osim ako se Banka ne složi drugačije, Zajmoprimac neće ustupati, menjati, ukidati ili se odreći bilo kakvog sporazuma o grantu niti bilo koje od njegovih odredbi.

B. Projektni operativni priručnik

1. Zajmoprimac će sprovoditi Projekat u skladu sa POP, koji je u formi i sadržini zadovoljavajući za Banku, a koji se sastoji od različitih programa koji definišu pravila, metode, smernice, posebne planove razvoja, standardnu dokumentaciju i procedure za sprovođenje Projekta, uključujući sledeće:
  - (a) detaljan opis svih projektnih aktivnosti podržanih u okviru ovog sporazuma, njihov redosled i raspored i merila u odnosu na njih; i
  - (b) administrativne, finansijske, računovodstvene, revizorske procedure na projektu, kao i procedure za nabavku i povlačenje sredstava, uključujući svu relevantnu standardnu dokumentaciju.
2. POP ne može biti dodeljen, izmenjen, ukinut ili se od njega odstupiti, niti se može dozvoliti njegovo dodeljivanje, izmene, ukidanje ili odstupanje od bilo kojih odredbi ovog priručnika, na način koji, po mišljenju Banke, može značajno i negativno uticati na sprovođenje Projekta; POP može biti izmenjen samo u konsultaciji sa, i uz odobrenje, Banke. U slučaju bilo kakvog sukoba između odredbi POP i ovog sporazuma, preovlađaće odredbe ovog sporazuma.

V. Operativni priručnik za grantove

1. Zajmoprimac će sprovesti Deo 3.B. projekta u skladu sa OPG, koji je u formi i sadržini zadovoljavajući za Banku, a koji navodi procedure za odabir, ocenjivanje i odobravanje predloga za grantove, i za praćenje sprovođenja potprojekata u okviru programa grantova. OPG će obuhvatati, između ostalog:
  - (a) kriterijume podobnosti za grantove;
  - (b) proceduru prijavljivanja, evaluacije, selekcije i dodeljivanja grantova i procedure za upravljanje grantovima;
  - (v) kriterijume za povlačenje grantova, praćenje, evaluaciju i izveštavanje; i
  - (g) obavezne odredbe koje definišu sledeće: (i) grantovi neće finansirati bilo kakve veće građevinske radove, (ii) nikakvo preuzimanje zemljišta niti prinudno raseljavanje se neće desiti u vezi sa obezbeđivanjem grantova, (iii) korisnici grantova neće dodeljivati ugovore svojim zavisnim ili povezanim društvima osim ako se ne uspostavi odgovarajući aranžman, i (iv) grantovi će biti obezbeđeni i sprovedeni u skladu sa Okvirom za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima i primenjivim Planom za upravljanje životnom sredinom na osnovu navedenog okvira.
2. Neće se pristupiti dodeljivanju, izmenama, ukidanju niti odricanju od OPG, niti bilo koje odredbe ovog dokumenta, na način koji bi, po mišljenju Banke mogao negativno da utiče na sprovođenje Projekta; OPG može biti izmenjen

samo u konsultaciji sa, i uz odobrenje Banke. U slučaju sukoba između odredaba OPG i ovog sporazuma, preovlađaće odredbe ovog sporazuma.

G. Borba protiv korupcije

Zajmoprimac će osigurati sprovođenje Projekta u skladu sa odredbama Smernica za borbu protiv korupcije.

D. Zaštitne mere

1. Zajmoprimac će obezbediti da:
  - (a) se Projekat sprovodi u skladu sa odgovarajućim uslovima Okvira za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima (ESMF) i Okvirom za politiku raseljavanja (RPF), kao i politikama, procedurama i aranžmanima koji se primenjuju i sprovode; i
  - (b) ESMF i RPF, ili bilo koja njihova odredba ne mogu biti izmenjene, suspendovane, izuzete, niti se od njih može odustati bez prethodne pismene saglasnosti Banke.
2. Pre početka građevinskih radova, Zajmoprimac će:
  - (a) dostaviti Banci na odobravanje, relevantan (i) potreban Akcioni plan za raseljavanje (RAP), uključujući relevantnu socijalnu procenu, u formi i sadržini prihvatljivoj za Banku, i (ii) potreban Plan za upravljanje životnom sredinom (EMR), u formi i sadržini koji su prihvatljivi za Banku;
  - (b) obezbediti da odredbe navedenog RAP i EMP budu adekvatno uključene u predložene ugovore za navedene radove; i
  - (v) obezbediti da navedeni RAP bude/budu objavljen(i) i, osim ako se Banka ne složi drugačije, sve povezane, adekvatne nadoknade budu isplaćene u potpunosti, sve u skladu sa povezanim RAP i EMP, RPF i ESMF.

Odeljak II. Praćenje, izveštavanje i vrednovanje projekta

A. Projektni izveštaji

1. Zajmoprimac će, preko MPNTR, pratiti i vrednovati napredak postignut u sprovođenju Projekta i izrađivati Projektno izveštaje u skladu sa odredbama Odeljka 5.08. Opštih uslova i na osnovu pokazatelja koji su prihvatljivi za Banku. Svaki Projektni izveštaj obuhvataće period od jednog kalendarskog kvartala i dostavljaće se Banci u roku od mesec dana po isteku svakog perioda obuhvaćenog datim izveštajem.

B. Finansijsko upravljanje, finansijski izveštaji i revizije

1. Zajmoprimac će najkasnije devedeset (90) dana od datuma stupanja na snagu, preko CFJ, i u skladu sa projektnim zadatkom koji je prihvatljiv za Banku, instalirati i prilagoditi odgovarajući računovodstveni softver za projektno računovodstvo, budžetiranje i izveštavanje.
2. Zajmoprimac će, preko CFJ, održavati ili učiniti da se održava sistem za finansijsko upravljanje u skladu sa odredbama Odeljka 5.09. Opštih uslova.

3. Zajmoprimac će, preko CFJ, izrađivati i dostavljati Banci, najkasnije u roku od četrdeset pet (45) dana po isteku svakog kalendarskog kvartala, privremene finansijske izveštaje za Projekat za koje nije izvršena revizija, koji će obuhvatati dati kvartal, i čiji će format i sadržaj biti prihvatljivi za Banku.
4. Zajmoprimac će, preko CFJ, izvršiti reviziju Finansijskih izveštaja u skladu sa odredbama Odeljka 5.09. (b) Opštih uslova. Svaka revizija Finansijskih izveštaja obuhvataće period od jedne fiskalne godine Zajmoprimca. Finansijski izveštaji za koje je izvršena revizija za svaki takav period dostavljajuće se Banci u roku od najkasnije šest meseci po isteku svakog takvog perioda.

Odeljak III. Nabavka

A. Opšte

1. **Roba, radovi i nekonsultantske usluge.** Nabavka robe, radova i nekonsultantskih usluga za potrebe Projekta koji se finansiraju sredstvima Zajma vršiće se u skladu sa zahtevima utvrđenim ili pomenutim u Odeljku I Smernica za nabavke i u skladu sa odredbama ovog odeljka.
2. **Konsultantske usluge.** Sve konsultantske usluge koje su neophodne za Projekat i koje će se finansirati iz sredstava Zajma nabavljajuće se u skladu sa zahtevima utvrđenim i pomenutim u odeljcima I i IV Smernica za konsultante i u skladu sa odredbama ovog odeljka.
3. **Definicije.** Termini pisani velikim slovom, korišćeni u nastavku ovog odeljka za opis pojedinih procedura za nabavke ili procedura za reviziju pojedinih ugovora od strane Banke, odnose se na metode opisane u odeljcima II i III Smernica za nabavke ili odeljcima II, III, IV i V Smernica za konsultante, u zavisnosti od potrebe.

B. Pojedinačne procedure za nabavku robe, radova i nekonsultantskih usluga

1. **Međunarodno nadmetanje.** Osim ukoliko u tački 2. u daljem tekstu nije drugačije određeno, nabavka robe, radova i nekonsultantskih usluga vrši se u okviru ugovora dodeljenih na osnovu međunarodnog nadmetanja.
2. **Druge metode za nabavku robe, radova i nekonsultantskih usluga.** Sledeće metode pored međunarodnog konkurentnog nadmetanja, mogu se koristiti za nabavku robe, radova i nekonsultantskih usluga za ugovore koji su navedeni u planu nabavke: (a) Nacionalno nadmetanje, na koje se odnose dodatne odredbe u prilogu ovog Programa; (b) Kupovina; i (v) Direktno ugovaranje.

V. Pojedinačne procedure za nabavku konsultantskih usluga

1. **Izbor na osnovu kvaliteta i cene.** Osim ako nije drugačije definisano u tački 2. u daljem tekstu, konsultantske usluge će se nabavljati primenom metode izbor na osnovu kvaliteta i cene.
2. **Druge metode za izbor konsultantskih usluga.** Pored Izbora na osnovu kvaliteta i cene, za nabavku konsultantskih usluga za ugovore koji su navedeni u Planu nabavke mogu se koristiti i sledeće metode: (a) Izbor na osnovu kvalifikacija konsultanata; i (b) Procedura izbora iz jedinog izvora za izbor konsultantskih firmi.

G. Revizija odluka o nabavkama od strane Banke

U Planu nabavke će se utvrditi koji ugovori podležu Prethodnoj reviziji od strane Banke. Svi ostali ugovori podležu Naknadnoj reviziji Banke.

Odeljak IV. Povlačenje sredstava Zajma**A. Opšte**

1. Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma u skladu s odredbama Člana II. Opštih uslova, ovim odeljkom i dodatnim instrukcijama koje Banka utvrđuje s vremena na vreme uz obaveštenje Zajmoprimca (uključujući „Smernice Svetske banke za povlačenje sredstava za projekte” iz maja 2006. godine koje Banka menja povremeno, na način koji je primenjiv na ovaj sporazum u skladu sa takvim instrukcijama), za finansiranje podobnih rashoda definisanih u tabeli u tački 2. niže.
2. U sledećoj tabeli navedene su sve kategorije podobnih rashoda koji mogu biti finansirani iz sredstava Zajma („Kategorija”), opredeljivanje iznosa Zajma za svaku Kategoriju i procenat rashoda koji će biti finansirani za prihvatljive troškove u svakoj Kategoriji.

Kategorija	Iznos opredeljenog Zajma (izražen u evrima)	Procenat troškova koji će biti finansirani (izuzeti od poreza)	Procenat troškova koji će biti finansirani (sa uključenim porezima)
(1) (a) Roba, radovi, nekonsultantske usluge, za Projekat, osim za Delove 3.B i 3.C (€ 36.000.000) (b) Konsultantske usluge za projekat, osim za Delove 3.B i 3.V (€ 5.382.500)	41.382.500	(a) 100%	(b) 100%
(2) Grantovi u okviru Dela 3.B Projekta	1.500.000	100%	
(3) Subvencije u okviru Dela 3.V Projekta	4.000.000	100%	
(4) Pristupna naknada	117.500	Iznos se plaća u skladu sa Odeljkom 2.03 ovog sporazuma i u skladu sa Odeljkom 2.07 (b) Opštih uslova	
UKUPAN IZNOS	47.000.000		

B. Uslovi za povlačenje sredstava; Period povlačenja sredstava

1. Izuzetno od odredbi Dela A. ovog odeljka,
  - (a) isplate se neće vršiti za plaćanja izvršena pre datuma ovog sporazuma, osim u slučaju povlačenja sredstava do ukupne sume koja neće preći iznos od sto hiljada evra (EUR 100.000,00) za plaćanja izvršena pre tog datuma i to dana 1. decembra 2016. godine ili nakon tog datuma za prihvatljive rashode u Kategoriji (1);
  - (b) u Kategoriji (2) iznad:

- (i) Zajmoprimac može da povuče iznos koji neće preći iznos od jednog miliona evra (EUR 1.000.000,00) kao avans, pod uslovom da je Zajmoprimac, preko MPNTR, usvojio OPG, koji je zadovoljavajući za Banku, na način utvrđen u Odeljku I.V ovog programa;
  - (ii) Zajmoprimac može da povuče iznos koji neće preći petsto hiljada evra (EUR 500.000,00), pod uslovom da je Zajmoprimac dostavio dokaze koji su zadovoljavajući za Banku da su korisnici granta iskoristili avansna sredstva grantova i da su sredstva povučena u skladu sa Odeljkom IV.B.(b)(i) iznad za prihvatljive rashode u skladu sa predviđenim namenama u okviru grantova, i u skladu sa odgovarajućim sporazumima o grantovima, koji su zadovoljavajući za Banku; i
  - (iii) nezavisno od Odeljka IV.B.1(b)(ii) iznad, ukoliko po mišljenju Banke, iznosi koji su avansno uplaćeni u skladu sa Odeljkom IV.B.(b)(i) nisu iskorišćeni za predviđene namene u okviru grantova, Zajmoprimac će refundirati iznose tih avansa (ili deo avansa koje utvrdi Banka) Banci odmah nakon prijema obaveštenja Banke. Osim ako nije drugačije dogovoreno sa Zajmoprimcem, Banka može da otkáže iznos sredstava koja su refundirana na taj način; i
- (v) u okviru Kategorije (3) iznad, Zajmoprimac može, na godišnjem nivou, da povuče iznos jednak iznosu koji Zajmoprimac refundira relevantnim lokalnim samoupravama za finansiranje njihovih fondova za socijalnu pomoć (a kao dokaz će poslužiti nacionalni budžet Zajmoprimca za relevantnu fiskalnu godinu), ali koji neće preći iznos od jednog miliona evra (EUR 1.000.000,00), za svaki godišnji period sprovođenja Projekta; međutim, za četvrtu godinu sprovođenja Projekta, ukoliko nepovučeni iznos iz Kategorije (3) bude veći od jednog miliona evra (EUR 1.000.000,00), Zajmoprimac može da povuče iznos jednak iznosu koji Zajmoprimac refundira relevantnim lokalnim samoupravama za finansiranje njihovih fondova za socijalnu pomoć za tu fiskalnu godinu, do punog iznosa nepovučenih sredstava iz Kategorije (3).
2. Datum završetka projekta je 30. decembar 2022. godine.

Prilog PROGRAMU 2

Procedure koje se primenjuju za nacionalno nadmetanje su one koje su definisane u Programu 2 ovog sporazuma, pod uslovom da su te procedure u skladu sa Odeljkom I i stavovima 3.3 i 3.4 Smernica za nabavku, i sledećim dodatnim odredbama:

1. Postupak otvorenog tendera kao što je definisano u Zakonu o javnim nabavkama Republike Srbije primenjuje se na sve ugovore;
2. Strani ponuđači neće biti sprečeni da učestvuju u nadmetanju i prednost bilo koje vrste neće biti data domaćim ponuđačima u procesu nadmetanja. Državnim preduzećima u Srbiji je dozvoljeno da se nadmeću samo ukoliko su pravno i finansijski samostalni i ako posluju u skladu sa odredbama privrednog prava Zajmoprimca;
3. Naručilac će koristiti model tenderske dokumentacije koji je Banka odobrila;
4. Ukoliko su ponuđene cene više od zvaničnih procena, ponude se neće odbiti bez prethodne saglasnosti Banke;
5. Postupak jedne jedinstvene koverta se koristi za podnošenje ponuda;
6. Naknadna kvalifikacija se sprovodi samo za najpovoljnijeg ponuđača; nijedna ponuda neće biti odbijena u trenutku otvaranja ponuda na osnovu kvalifikacija;
7. Ponuđači koji nastupaju kao mešovito društvo, snosiće solidarnu odgovornost;
8. Ugovori se dodeljuju ponuđaču koji je dostavio najpovoljniju ponudu, koji je suštinski odgovarajući, a za koga je utvrđeno da je kvalifikovan i ispunjava unapred definisane i objavljene kriterijume ocene;
9. Naknadni pregovori sa najpovoljnijim ili bilo kojim drugim ponuđačem nakon podnošenja ponuda neće biti dozvoljeni;
10. Dugoročni ugovori (duži od 18 meseci) moraju da sadrže odgovarajuće odredbe o usklađivanju cena koje su prihvatljive za Banku;
11. Tenderska dokumentacija i ugovor koji su prihvatljivi za Banku moraju sadržati odredbe u kojima je sadržana politika Banke o sankcijama prema preduzećima i pojedincima za koje se utvrdi da su uključeni u prevarne i koruptivne radnje u skladu sa Smernicama za nabavku; i
12. U skladu sa Smernicama za nabavku, svaka tenderska dokumentacija i ugovor koji se finansiraju sredstvima Zajma moraju da obezbede da ponuđači, dobavljači i izvođači, i njihovi podizvođači, agenti, osoblje, konsultanti, pružaoci usluga ili dobavljači omoguće Banci da vrši kontrolu svih računa, evidencije i ostale dokumentacije koja se odnosi na podnošenje ponuda i da revizor koga imenuje Banka izvrši reviziju. Radnje koje imaju za cilj da spreče realizaciju prava Banke na kontrolu i reviziju, kako je definisano u Smernicama za nabavku, čine opstruktivnu praksu, što je takođe definisano u Smernicama za nabavku.

PROGRAM 3**Plan otplate**

1. Sledeća tabela prikazuje Datume otplate glavnice Zajma i procenat ukupnog iznosa glavnice Zajma koji se otplaćuje na svaki Datum otplate glavnice („Udeo rate“). Ako su sredstva Zajma u potpunosti povučena do prvog Datuma otplate glavnice, Banka određuje iznos glavnice Zajma koji je Zajmoprimac dužan da otplaćuje na svaki Datum otplate glavnice tako što pomnoži: (a) sredstva Zajma koja su povučena do prvog Datuma otplate glavnice sa (b) Udelom rate za svaki Datum otplate glavnice, pri čemu se tako dobijen iznos može korigovati, ukoliko bude potrebno, i umanjiti za sve iznose navedene u tački 4. ovog programa, na koje se primenjuje Konverzija valute.

Datum otplate glavnice	Udeo rate (Izražen kao procenat)
Svakog 1. juna i 1. decembra počevši od 1. juna 2022. godine pa sve do 1. juna 2037. godine	3.13%
Na dan 1. decembra 2037. godine	2.97%

2. Ukoliko sredstva Zajma nisu u potpunosti povučena do prvog Datuma otplate glavnice, iznos glavnice Zajma koji Zajmoprimac otplaćuje svakog Datuma otplate glavnice određuje se na sledeći način:
- (a) U slučaju da je bilo koji deo sredstava Zajma povučen do prvog Datuma otplate glavnice, Zajmoprimac otplaćuje povučena sredstva, na datum koji je u skladu sa tačkom 1. ovog programa.
  - (b) Svaki iznos koji je povučen posle prvog Datuma otplate glavnice, otplaćuje se svakog Datuma otplate glavnice koji pada posle datuma povlačenja, a u iznosima koje odredi Banka, množenjem iznosa svakog takvog povlačenja sa razlomkom čiji je brojilac originalni Udeo rate naveden u tabeli u tački 1. ovog programa, za navedeni Datum otplate glavnice („Originalni udeo rate“), a čiji je imenilac zbir svih preostalih Originalnih udela rate za Datume otplate glavnice koji padaju na taj dan ili posle takvog datuma, takvi iznosi koji se otplaćuju moraju se korigovati, prema potrebi, da bi se oduzeli svi iznosi navedeni u tački 4. ovog programa, na koje se primenjuje Konverzija valute.
3. (a) Sredstva Zajma povučena u roku od dva kalendarska meseca pre nekog Datuma otplate glavnice, isključivo u svrhu izračunavanja iznosa glavnice koji se otplaćuje na bilo koji Datum otplate glavnice, smatraće se povučenim i neotplaćenim na drugi Datum otplate glavnice nakon datuma povlačenja i otplaćuju se svakog Datuma otplate glavnice, počevši od drugog Datuma otplate glavnice posle datuma povlačenja.
- (b) Ne izuzimajući odredbe podtačke (a) ove tačke, ako bilo kada Banka usvoji sistem dostavljanja naloga za plaćanje po roku dospeća prema kojem se nalozi za plaćanje izdaju na ili posle odgovarajućeg Datuma

otplate glavnice, odredbe te podtačke više se neće primenjivati na bilo koja povlačenja izvršena nakon usvajanja takvog sistema.

4. Ne izuzimajući odredbe tač. 1. i 2. ovog programa, nakon Konverzije valute celokupnog ili delimično Povučenog iznosa Zajma u Odobrenu valutu, iznos koji je na taj način konvertovan u Odobrenu valutu, a koji se može otplatiti na bilo koji Datum otplate glavnice u Periodu konverzije, određuje Banka množenjem takvog iznosa u njegovoj valuti denominacije neposredno pre Konverzije ili sa: (i) menjačkim kursom koji odražava iznos glavnice u Odobrenoj valuti plativ od strane Banke prema transakciji osiguranja od kursnog rizika (*Currency Hedge*), u vezi sa konverzijom; ili (ii) ako Banka tako odluči u skladu sa Smernicama za konverziju, komponentom referentnog menjačkog kursa Referentne stope.
5. Ukoliko je Povučeni iznos Zajma denominovan u više od jedne valute Zajma, odredbe ovog programa primenjuju se odvojeno na iznos denominovan u svakoj od valuta Zajma kako bi se stvorio odvojeni plan otplate za svaki od tih iznosa.

PRILOG

Odeljak I. Definicije

1. „Smernice za borbu protiv korupcije” označava „Smernice za sprečavanje i borbu protiv prevara i korupcije u finansiranju projekata finansiranih iz zajmova IBRD i kredita i grantova IDA”, od 15. oktobra 2006. godine i izmenjene u januaru 2011. godine i 1. jula 2016. godine.
2. „Kategorija” označava kategoriju navedenu u tabeli u Odeljku IV Programa 2 ovog sporazuma.
3. „Centralna fiducijarna jedinica” ili „CFJ” označava Centralnu fiducijarnu jedinicu Zajmoprimca utvrđenu u Odeljku I.A.1.(b) Programa 2 ovog sporazuma odnosno njenog pravnog sledbenika, prihvatljivog za Banku.
4. „Smernice za konsultante” označava „Smernice: Odabir i angažovanje konsultanata od strane Zajmoprimaca Svetske banke u okviru zajmova IBRD i kredita i grantova IDA” iz januara 2011. godine (izmenjene u julu 2014. godine).
5. „Konsultativna grupa” označava Konsultativnu grupu Zajmoprimca utvrđenu u Odeljku I.A.1.(g) Programa 2 ovog sporazuma odnosno njenog pravnog sledbenika, prihvatljivog za Banku.
6. „PVO” označava predškolsko vaspitanje i obrazovanje.
7. „Okvir za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima” ili „ESMF” označava Okvir za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima koji je pripremio Zajmoprimac, a koji je zadovoljavajući za Banku, objavljen 15. novembra 2016. godine, a putem eksterne veb stranice Banke 18. novembra 2016. godine, koji utvrđuje verovatne uticaje Projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja, potencijalne mere za ublažavanje utvrđenih rizika, procenu institucionalnih kapaciteta institucije koja sprovodi Projekat i mere za popunjavanje praznina u kapacitetima, kao i procenu potrebnog budžeta za sprovođenje okvira i povezanih instrumenata, i smernice za pripremanje procena uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja za pojedinačne aktivnosti i/ili Planove za upravljanje životnom sredinom.
8. „Planovi za upravljanje životnom sredinom” ili „EMP” označava dokumente za konkretne lokacije, koje usvaja Zajmoprimac, i koji su zadovoljavajući za Banku, u skladu sa Okvirom za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima za Projekat, koji će da budu pripremljeni i sprovedeni na način koji je u potpunosti usklađen sa Okvirom za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima, a “EMP” se odnosi na jedan takav EMP.
9. „Novčana socijalna pomoć” označava finansijsku podršku koja se obezbeđuje korisnicima, a koja je utvrđena u *Zakonu o socijalnoj zaštiti* Zajmoprimca, objavljenom u „Službenom glasniku Republike Srbije”, broj 24/11.

10. „Opšti uslovi” označava „Opšte uslove za zajmove Međunarodne banke za obnovu i razvoj”, od 12. marta 2012. godine, uz izmene navedene u Odeljku II ovog Priloga.
11. „Odbor za odobravanje grantova” ili „OOG” označava Odbor Zajmoprimca za odobravanje grantova utvrđen u Odeljku I.A.1.(d) Programa 2 ovog sporazuma odnosno njegovog pravnog sledbenika, prihvatljivog za Banku.
12. „Operativni priručnik za grantove” ili „OPG” označava operativni priručnik za grantove utvrđen u Odeljku I.V. Programa 2 ovog sporazuma, i navedeni priručnik može biti izmenjen s vremena na vreme, uz prethodno pisano odobrenje Banke, a taj termin obuhvata bilo kakve programe u navedenom priručniku.
13. „Prinudno raseljavanje” označava: (a) prinudno preuzimanje zemljišta što dovodi do (i) preseljenja ili gubitka skloništa, (ii) gubitka imovine ili pristupa imovini i (iii) gubitka izvora prihoda ili sredstava za život, bez obzira da li su pogođena lica morala da se presele na drugu lokaciju; ili (b) prinudno ograničavanje pristupa zakonom određenim parkovima i zaštićenim oblastima što dovodi do negativnog uticaja na životni standard tog lica.
14. „Lokalna samouprava” označava lokalne samouprave Zajmoprimca kao što je definisano u *Zakonu o lokalnoj samoupravi* Zajmoprimca, objavljenom u „Službenom glasniku Republike Srbije”, br. 129/07 i 83/14.
15. „Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja” ili „MPNTR” označava Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Zajmoprimca odnosno njegovog pravnog sledbenika ili sledbenike.
16. „Ministarstvo finansija” ili „MF” označava Ministarstvo finansija Zajmoprimca odnosno njegovog pravnog sledbenika ili sledbenike.
17. „Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja” označava Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Zajmoprimca ili njegovog pravnog sledbenika ili sledbenike.
18. „Operativni troškovi” označava operativne troškove koji su direktno nastali kod MPNTR u sprovođenju Projekta, upravljanju i praćenju, uključujući sledeće, sve zasnovano na periodičnim budžetima koji su prihvatljivi za Banku: (a) troškovi za zaposlene u JUP; (b) obuka, konferencije, studijska putovanja i seminari za zaposlene u JUP; (v) objavljivanje informacija vezanih za projekat; (g) iznajmljivanje kancelarijskog prostora i komunalne usluge; (d) osiguranje, održavanje i popravka kancelarijske opreme; (đ) održavanje i popravka vozila; (e) putovanje; (ž) bezbednost; (z) komunikacija; (i) bankarske provizije; i (j) drugi razni troškovi direktno vezani za Projekat.
19. „Predškolska mreža pomoći” ili „PAN” označava mrežu praktičara u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja koju je uspostavilo MPNTR u saradnji sa Dečjim fondom Ujedinjenih nacija (UNICEF) i partnerima.

20. „Mesto u predškolskoj ustanovi” označava fizičko mesto neophodno kako bi se pružila podrška detetu predškolskog uzrasta za upis u predškolsku ustanovu; „Mesta u predškolskoj ustanovi” označava više od jednog takvog mesta.
21. „Smernice za nabavku” označava „Smernice: Nabavka robe, radova i nekonsultantskih usluga u okviru zajmova IBRD i kredita i grantova IDA od strane Zajmoprimaca Svetske banke” iz januara 2011. godine (izmenjene u julu 2014. godine).
22. „Plan nabavke” označava plan nabavke Zajmoprimca za Projekat, od dana 14. decembra 2016. godine, a koji je utvrđen u tački 1.18 Smernica za nabavku i tački 1.25 Smernica za konsultante, i koji će biti ažuriran s vremena na vreme u skladu sa odredbama navedenih tačaka.
23. „Jedinica za upravljanje projektom” ili „JUP” označava jedinicu za upravljanje projektom utvrđenu u Odeljku I.A.1.(a) Programa 2 ovog sporazuma odnosno njenog pravnog sledbenika prihvatljivog za Banku.
24. „Projektni operativni priručnik” ili „POP” označava projektni operativni priručnik utvrđen u Odeljku I.B. Programa 2 ovog sporazuma, a navedeni priručnik može biti izmenjen s vremena na vreme, uz prethodno odobrenje Banke, a taj termin uključuje sve programe u POP.
25. „Crveni krst” označava lokalnu nevladinu organizaciju istog naziva koja pruža humanitarnu pomoć, pomoć u slučaju katastrofa i obrazovanja u Srbiji.
26. „Akcioni planovi za raseljavanje” ili „RAP” označava dokumentaciju za konkretne lokacije, usvojenu od strane Zajmoprimca, i zadovoljavajuću za Banku, koja će biti pripremljena i sprovedena na način koji je potpuno dosledan Okviru politike za raseljavanje; a „Akcioni plan za raseljavanje” ili „RAP” označava jedan takav plan.
27. „Okvir politike za raseljavanje” ili „RPF” označava dokument koji je pripremio i usvojio Zajmoprimac na dan 15. novembra 2016. godine i putem eksterne veb stranice Banke 18. novembra 2016. godine, koji definiše procedure za raseljavanje, institucionalne aranžmane, kriterijume podobnosti i nadoknade, uključujući procedure određivanja vrednosti, javne konsultacije i učešće, kriterijume za praćenje i vrednovanje i objavljivanje koji će biti primenjivani u pripremanju i sprovođenju Akcionih planova za raseljavanje.
28. „Porezi” označava termin koji je definisan u Opštim uslovima i koji uključuje „nadoknade, dažbine, takse i carine bilo kakve prirode koje su na snazi na datum potpisivanja ovog sporazuma ili su nametnute nakon tog datuma”.
29. „Radna grupa” označava Radnu grupu, utvrđenu u Odeljku I.A.1.(v) Programa 2 ovog sporazuma odnosno njenog pravnog sledbenika, zadovoljavajućeg za Banku.

Odeljak II.   Izmene Opštih uslova

Opšti uslovi se ovim menjaju na sledeći način:

1. U **Sadržaju**, upućivanje na Odeljke, nazive Odeljaka i brojeve Odeljaka se menjaju kako bi odražavala izmene navedene u daljem tekstu.

2. Odeljak 3.01. (*Pristupna naknada*) se menja tako da glasi:

„Odeljak 3.01. *Pristupna naknada; Naknada za neiskorišćena sredstva*

(a) Zajmoprimac će platiti pristupnu naknadu Banci za iznos Zajma po stopi navedenoj u Sporazumu o zajmu („Pristupna naknada”).

(b) Zajmoprimac će platiti Banci Naknadu za neiskorišćena sredstva na nepovučena sredstva zajma po stopi navedenoj u Sporazumu o zajmu („Naknada za neiskorišćena sredstva”). Naknada za neiskorišćena sredstva se obračunava od datuma koji sledi šezdeset dana nakon datuma Sporazuma o zajmu do odgovarajućih datuma na koje Zajmoprimac povlači ili otkazuje sredstva sa računa Zajma. Naknada za neiskorišćena sredstva se plaća polugodišnje na svaki Datum plaćanja.”

3. U Prilogu, **Definicije**, sva upućivanja na brojeve Odeljaka i tačaka, izmenjena su, kako je potrebno, kako bi odražavala napred navedene izmene u pasusu 2.

4. Prilog je izmenjen unošenjem nove tačke 19 sa sledećom definicijom „Naknade za neiskorišćena sredstva”, a narednim tačkama se u skladu sa tim menja numeracija:

„19. „Naknada za neiskorišćena sredstva” označava naknadu navedenu u Sporazumu o zajmu za potrebe Odeljka 3.01(b).”

5. U prenumerisanoj tački 49 (prvobitno tačka 48) Priloga, definicija termina „Pristupna naknada” se menja tako što se upućivanje na Odeljak 3.01 zamenjuje upućivanjem na Odeljak 3.01 (a).

6. U prenumerisanoj tački 68 (prvobitno tačka 67) Priloga, definicija termina „Isplata zajma” menja se i glasi:

„68. „Isplata zajma” označava iznos koji uplaćuju strane u Zajmu Banci u skladu sa pravnim ugovorima ili ovim opštim uslovima, uključujući (ali ne ograničavajući se na) bilo koji iznos povučenog zajma, kamate, pristupne naknade, naknade za neiskorišćena sredstva, zatezne kamate (ukoliko je ima), premije za prevremenu otplatu, bilo kakve naknade za transakcije za konverziju ili prevremeno okončanje konverzije, naknade za fiksiranje varijabilne marže (ukoliko je ima), bilo kakve premije plative nakon uspostavljanja najviše kamatne stope ili raspona kamatne stope i bilo kakvog iznosa koji plaća Zajmoprimac.”

7. U prenumerisanoj tački 73 (prvobitno tačka 72) Priloga, definicija „Datuma plaćanja” je izmenjena tako što se briše reč „je” a reči „i Naknada za neiskorišćena sredstva” se umeću nakon reči „kamata”.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.